



# Popularizace astronomie

astronomická přednáška,  
demonstrování u dalekohledu

# astronomická přednáška

- ◆ obecná pravidla
- ◆ volba tématu
  - „nosná konstrukce“
    - ◆ astronomický hit
    - ◆ v(d)ěčná otázka
    - ◆ významná osobnost
    - ◆ novinky
    - ◆ koktejl
- ◆ úroveň výkladu
- ◆ použité technické prostředky
- ◆ osobnost přednášejícího
- ◆ existují „styly“ přednášek? (a „druhy“ přednášejících?)

# obecná pravidla

- ◆ zvědavost posluchače
  - 75 % zrak
  - 15 % sluch
  - 10 % hmat, chuť, čich dohromady
- ◆ celkový dojem z přednášejícího
  - 7 % slova
  - 38 % hlas
  - 55 % neverbální signály!!
- ◆ kritické okamžiky?
  - nekomentovat
  - nevracet se k nim
  - „Zatloukat, zatloukat, zatloukat!“ dr. Plzák

# volba tématu

- ◆ lákavý název, srozumitelný, ale nevšední ☺
- ◆ nosná konstrukce
  - astronomický hit
    - ◆ aktuální téma (kometa, výzkum Marsu, srážka komety s Jupiterem, meteorit Morávka)
    - ◆ medializované téma (i periodicky)
  - v(d)ěčná otázka
    - ◆ vznik vesmíru, život ve vesmíru, kontakt s mimozemskými civilizacemi, vznik sluneční soustavy,
  - významná osobnost
    - ◆ osobní přítomnost, jubilea, významné ceny
  - novinky
    - ◆ při přehledovém pojetí mixovat vždy 2/3 stařínek + 1/3 novinek
  - koktejl
    - ◆ všelijaké kombinace výše uvedeného (dbát na vyváženost, proto koktejl a ne dort ☺)

# úroveň výkladu

- ◆ posluchače ani nepřeceňovat ani nepodceňovat
- ◆ je-li možnost, pak kontaktovat někoho, kdo pro daný typ publika již přednášel
- ◆ nepoužívat složité matematické výrazy
- ◆ omezit počet cizích slov
- ◆ nepodbízet se, „nežvatlat“

# použité technické prostředky

1. č. tabule + křída, bílá tabule + fixy, papírové bloky + fixy
2. klasické diapozitivy
3. ZP, fólie
4. datový projektor, Power Point
5. pokusy, ukázky
6. kombinace 1-4
7. multimedialní pojetí, multivizuální pojetí

# použité technické prostředky

- ◆ není to jen komplikace?
- ◆ nikoliv:
  - ryze verbální prezentace – po 3 hodinách 70 % obsahu, po 3 dnech 10 %
  - vizuální – 75 % + 20 %
  - kombinovaná – 85 % + 66 % !!
- ◆ používat TP tak, aby byly využity jejich přednosti

# osobnost přednášejícího

- ◆ ihned v úvodu získat sympatie publika
- ◆ analyzovat své zlozvyky a vyvarovat se jich
- ◆ oční kontakt s publikem
- ◆ ovládat dokonale používanou techniku
- ◆ snažit se do výkladu vhodným způsobem vložit i humor
- ◆ nenásilně usměrnit diskuzi a odpovědi na dotazy
- ◆ obecný recept na „ideální osobnost“ neexistuje 😊



# existují „styly“ přednášek?

## a „druhy“ přednášejících?

### ◆ popularizující vědci

- Grygar, Kleczek (†), Plavec (†), Kopal (†), Z. Horský (†), Mikulášek, Harmanec, Jakeš (†), Cílek, Kulhánek, Wagner, Prouza, Švanda, atd.

### ◆ popularizátoři astronomie

- Pokorný (†), Grün, Příhoda, Dušek, Gabzdyl, Rozehnal, Lenža, Příbyl atd.

# moderní formáty

- ◆ Pecha Kucha

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Pecha\\_Kucha](https://cs.wikipedia.org/wiki/Pecha_Kucha)

- ◆ TED nebo TEDx

<https://cs.wikipedia.org/wiki/TED>

- ◆ <https://www.youtube.com/watch?v=jdVXc5E9stE>

- ◆ <https://www.youtube.com/watch?v=LfYloEifk2o>

# demonstrování u dalekohledu

- ◆ v kopuli
  - „chaotický styl“ bez začátku a konce
  - „tematické večery“
- ◆ tma, průzor štěrbiny, manipulace s dalekohledem
- ◆ podpora PC a internetu
- ◆ vyšlo „Vademecum demonstrátora“
- ◆ v terénu
  - většinou pro stabilní skupinu posluchačů
- ◆ tma, terén stanoviště, volný výhled, manipulace s dalekohledem (většinou bez hodinového stroje)
- ◆ podpora jen tištěná, práce s pomůckami a baterkou

# domácí úkoly z pilnosti

- ◆ **podívejte se** na fragmenty popularizačních přednášek **Grygara a Kulhánka, Gabzdyla a Přibyla**, porovnejte jejich hlavní rysy/rozdíly
- ◆ **připravte si** Pecha Kucha vystoupení na téma Satelitní internet X astronomie (5 minut, 15 obrázků)
- ◆ **připravte si** osnovu přednášky (45 minut) na dohodnuté téma (např. vizuální efekty ve filmu)
- ◆ **předvedte** fragment přednášky (cca 15 minut)



... finis corona opus ...

... ale nejvíce záleží na  
prvním dojmu